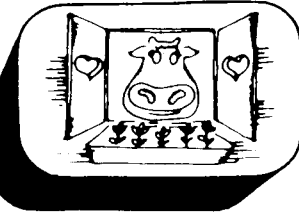

מבנים ומיכון

מדיוני ועדת ממשק החליבה

עזרא שושני, ה.מ.ב.

הכנה נכונה של פרה

להכנה נכונה של הפרה השלכות אפשריות ב-3 כיוונים:

- 1) תנובת חלב;
- 2) איכות חלב;
- 3) בריאות עטין.

מספר עבודות בניהול בוצעו בניו זילנד. מתוך עבודות אלו הסתבר, שהכנת הפרה מביאה לשיפור בתנובת החלב, אך במרוצת השנים ירד שיעור העליה בתנובתה מ-30% ל-5%. ההסבר הניתן לצימצום השפעה של הכנה נכונה על תנובת החלב הוא, שבמשך השנים טופחו פרות המשחררות את החלב מהר יותר. אין להתעלם מסוג הפרות שנבדקו.

בדיקה, שנערכה לפני שנים אחדות בארץ על ידי ד"ר מייק מורג ומשה איתם, הצביעה על כך שאין שום שינוי בתנובה ואף לא באחוזי השומן.

בניסוי שנערך לאחרונה על ידי פרופ' רם שגיא וחבריו, לא נמצא הבדל בתנובת חלב בין שתי קבוצות, שקיבלו עיסוי ולא קיבלו עיסוי בהתאמה. פרות שקיבלו עיסוי נחלבו מהר יותר, אך הזמן שנחסך לא היה גבוה יותר מהזמן שהחולב היה עסוק בהכנה טובה של הפרה.

פרופ' ויטלסטון וחבריו, ביצעו בגרמניה נסיון שמטרתו היתה להביא לגרוי הפרה בצורה מכנית, כלומר בעזרת מכונת החליבה. ב-60 השניות הראשונות לאחר הרכבת המכונה, הוחדר בשלב המנוחה אוויר (בלחץ 1.5

אטמוספרות) לחלל שבין הגביע לביטנה. נמצא שהדבר הביא לשיפור בתנובת החלב. בארה"ב, פרופ' דניס ארמסטרונג מרמו, שאף הוא מצא שיפור בתנובת החלב.

נסיונות שבוצעו על ידי פרופ' רם שגיא, לא הצביעו על מגמה זו. מבחינה פיזיולוגית נמצאו אותן הרמות של ההורמון אוקסיטוצין בדם, אך בזמנים שונים. בעת עיסוי טוב כמות החלב השרידית היתה נמוכה, אך דבר זה לא השפיע על רמת הלקטציה.

המלצת הוועדה מחד היא: שאין צורך בהכנה ה"קלאסית", שמשמעותה: הורדת צליפים, ניגוב ועיסוי למשך 60 שניות. מאידך הוועדה ממליצה על הורדת צליפים (תקרא להלן – הכנה חלקית), מפאת החשיבות באיבחון דלקות עטין ובסילוק החלב הראשוני המזוהם בחידקים.

חומרי ניקוי וחיטוי

אושרו החומרים הבאים:

אגרו"צח – מיועד לחיטוי מערכות חליבה וסניטציה כללית;

מילקודין 1134 – מיועד לניקוי יומי במערכות חליבה; ריכוז מומלץ 0.75%, זמן סיחור 10-20 דקות, חום התמיסה 42°C.

רשימה מעודכנת של חומרי חיטוי וניקוי תפורסם בחוברת הבאה וכן באמצעות דפים, שיופצו בין המשקים. לפירסום רשימת חומרי הניקוי והחיטוי יצורפו הוראות לניקוי מערכות.

רשמי ביקור בחו"ל

נטען שאין שום סכנה בזרימה החוזרת. הסכנה בהדבקות עטין קיימת בעיקר בסוף החליבה, בשל הדבקה צולבת. הסבירות להינגעות בדלקות עטין בשל הדבקה צולבת לקראת סוף החליבה, גבוהה יותר ב- 0×4 מאשר ב- 2×2 . עבודות אחדות, שבחלקן בוצעו ב-NIRD עצמה, הראו זאת.

לפיכך חברי הוועדה מוצאים לנכון להעדיף את שיטת הפעימה 2×2 על פני 0×4 .

הח' אגון לקר ביקר באנגליה. הוא התרשם לחיוב מהמערכת לריסוס עטינים שפותחה ב-NIRD (ראה משק הבקר והחלב 181 עמ' 59). הוועדה החליטה לבדוק מערכת זו בתנאי הארץ, לפני שתומלץ להפצה במשקים.

אגון לקר טען שב-NIRD ישנה המלצה להעדיף שיטת פעימה 0×4 על פני 2×2 , מכיוון שב- 0×4 נמנעת זרימת חלב חוזרת. כנגד זה

עם הפעלת השרות למכוני חליבה

שוקי אלימה. מעבדה אזורית משקי הדרום

החליבה. שני מכשירים לבדיקת מערכת הפעימה – האחד מראה את המצב בצורת גראף, וצריך לנתח אותו; והשני, שהוא הרבה יותר משוכלל, בודק כל מה שחייב להיבדק במערכת הפעימה, מתריע על תקלות למיניהן וזיופים במערכת. כמו כן אפשר לבצע בעזרתו ניסויים ונסיונות, ולהשוות בין המערכות השונות. נוסף לזה רכשנו שני מכשירים לבדיקת הספק משאבות ואקום, אחד מהם מודד עד 3,000 ליטר ספיקה בדקה, ומדייק עד 10 ליטר ספיקה. מכשיר נוסף להגדלה של פנים הביטנה נותן תמונה על מצב הביטנה בעבודה. הוא מראה בהגדלה עד פי 500 מה קורה בתוך הביטנה בשלבי עבודה שונים. אחרי מאות הבדיקות שביצעתי עם המכשיר רוצה אני להמליץ למשקים לרכוש אותו, למרות שישנם תקנים מכל החברות המורים כמה זמן אפשר לעבוד עם הבטנות, נתקלתי בהמון מקרים שניתן להשתמש בבטנות עוד תקופה מסוימת מעבר לתקן, שבהחלט מצדיקים את רכישת המכשיר. ההוצאה אינה גדולה מדי. המכשיר נקרא אלפא סקופ של אלפא לאוואל.

עם העבודה בשטח והבדיקות שנעשו, והקריאות הדחופות שנענו, הגעתי למסקנה שרוב הבעיות במכון החליבה קשורות במערכת הפעימה ולווסתים לא תקינים.

אחד הדברים החשובים שנעשו לדעתי ב-3 השנים האחרונות בתחום המלחמה במחלות עטין, היה הקמת המעבדות האזוריות, שהגדולה שבהן היא המעבדה האזורית של משקי הדרום בבאר טוביה.

המעבדה מטפלת כיום ב-70 קיבוצים של משקי הדרום ומשקי הנגב, במשקי הרי יהודה וב-350 יחידות משפחתיות במושבי האיזור. מועסקים בה כיום 4 לבורנטיות הבודקות קרוב ל-6,000 דגימות בחודש, איש שדה הדוגם את החלב מהמשקים, ורופא וטרינר. מנהל המעבדה אחראי על כל הצד הניהולי

אין ספק שגורמים רבים עלולים להביא למחלות עטין. היה מובן שאחד הגורמים לדלקות עטין אלו הן תקלות במיכון החליבה, והחזקה לא נכונה של ציוד החליבה. לכן היה זה הגיוני לצדף לצוות אדם נוסף, שיטפל בשרות והדרכה למכוני החליבה במשקים. לאחר תקופת מה של עבודה בשטח מביא אני את התרשמותי מהעבודה שנעשת במשקים.

אחד הדברים החשובים בעבודה הוא לבדוק את מכוני החליבה פעמיים עד 3 בשנה בדיקה יסודית, ולא לחכות עד שקורית תקלה במפעמים, במשאבת הוואקום או בכל דבר אחר במערכת החליבה.

רכשנו מכשירים מודרניים מאוד לבדיקת מכון